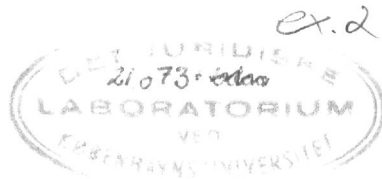

Televirksomhedens fremtidige organisation

Rapport fra styregruppen for
Teleundersøgelsen af 1978

Betænkning nr. 884

December 1979

ISBN 87-503-3082-9

Eloni Tryk . København
Oa 17-1-bet.

INDHOLDSFORTEGNELSE

	Side
1. Indledning	5
2. Televirksomhedens opgaver og udvikling	8
2.1. <i>Televirksomheden i samfundet</i>	8
2.2. <i>Den forventede udvikling på teleområdet</i>	9
2.3. <i>Televirksomhedens økonomi</i>	11
2.4. <i>Fremtidens krav til televirksomheden</i>	11
3. Strukturelle hovedproblemer i forbindelse med televirksomhedens organisering	13
3.1. <i>Televirksomhedens opbygning</i>	13
3.2. <i>Den samfundsmæssige styring af televirksomheden</i>	13
3.3. <i>Vurdering af den fremtidige koordinering og styring af televirksomheden</i>	15
3.4. <i>Forholdet mellem post og tele</i>	15
3.5. <i>Samling og modernisering af telelovgivningen</i>	16
4. Mulige fremtidige organisationsformer for den offentlige telekommunikationsvirksomhed	17
4.1. <i>En egentlig enhedsorganisation</i>	17
4.1.1. <i>Mulige organisationsformer foren samlet televirksomhed</i>	17
4.1.2. <i>Sammenlignende vurdering af de to alternativer: en statsvirksomhed og et statsligt aktieselskab</i>	17
4.1.3. <i>Overgangsproblemer ved dannelse af en egentlig enhedsorganisation</i>	20
4.2. <i>Mindre vidtgående organisationsændringer</i>	20
4.2.1. <i>Generelle forhold ved gennemførelse af mindre vidtgående organisationsændringer</i>	21
4.2.2. <i>Etablering af et overordnet styringsorgan med bibeholdelse af de 4 teleadministrationer og fælles virksomhedsform for disse</i>	21
4.2.3. <i>Modeller, der ikke forudsætter fælles virksomhedsform for de 4 teleadministrationer</i>	23
5. Sammenfatning	25
Bilag:	
A. Referencegruppens sammensætning	27
B. Den nuværende organisationsplan	31

1. Indledning

Organiseringen af den offentlige televirksomhed i Danmark beskrives kort, og der gives et ligeledes kort overblik over de overvejelser, som i tidens løb har ført til den eksisterende tilstand. Endelig beskrives nedsættelsen af Teleundersøgelsen af 1978, dens opgave og organisation.

Teleundersøgelsen beskæftiger sig med en del af begrebet **telekommunikation**. Begrebet er defineret i en international konvention (tiltrådt af Danmark i 1975) som enhver kommunikationsbefordring, der helt eller delvis foregår ved overførsel af signaler (elektriske eller andre). Det gælder fx tjenester som telefoni, telegraf, telex, datatransmission, telefoto, faksimile, radiokommunikation, radiofoni og fjernsyn.

Der findes ikke i Danmark nogen enkelt myndighed, der dækker den samlede telekommunikationsvirksomhed, hverken som udøvende eller kontrollerende. I denne rapport behandles kun de dele af telekommunikationen, der i dag udføres af de koncessionerede telefonselskaber og post- og telegrafvæsenet (P&T). Områder, som således ikke behandles, er bl.a. Grønlands tekniske Organisations telekommunikation på Grønland, telegraf- og telefontjenesterne på Færøerne, Det Store Nordiske Telegraf-Selskabs virksomhed og intern telekommunikation inden for en række offentlige og private virksomheder. En betydelig del af sidstnævnte er i øvrigt baseret på leje af ledninger i det offentlige telenet.

Som sammenfattende betegnelse for de teltjenester, P&T og de tre telefonselskaber forestår, anvender rapporten fællesbetegnelsen **televirksomheden**. De fire administrationer kaldes tilsvarende **teleadministrationerne**.

De tre telefonselskaber er: **Kjøbenhavns Telefon Aktieselskab** (KTAS), for Sjælland, Lolland-Falster og Bornholm, **Jydsk Telefon-Aktieselskab** (JTAS), for Jylland nord for Konge-

åen og på Samsø, samt **Fyns kommunale Telefonselskab** (FKT), for Fyn og omliggende øer.

Post- og telegrafvæsenet (P&T) varetager telefonvirksomheden i Sønderjylland og på Møn. Desuden forestår P&T rigstelefontrafikken, dvs. telefontrafik mellem de enkelte teleadministrationers områder, og trafikken til og fra Lolland-Falster og Bornholm. Herudover står P&T for al udlandstelefontrafik. P&T er også landsdækkende og varetager internationale forhold for teltjenesterne telegraf, telex, dataoverføring, biltefontjeneste og radiotjenester for søtrafik.

Endelig forestår P&T Danmarks internationale forbindelser i telespørgsmål, en række forvaltningsopgaver på radioområdet og teknisk betonedede opgaver i forbindelse med radio og fjernsyn (ikke programmæssige). På aftalebasis udføres desuden radioopgaver i forbindelse med luftfartsanlæg.

Det har flere gange i tidens løb været overvejet at samle teleadministrationerne i én enhed eller gennem en ændring af koncessionsvilkårene at åbne mulighed for en smidig sammenlægning af administrationerne på et senere tidspunkt. Allerede telefonkommissionen af 1917, der udformede det nuværende koncessionsgrundlag, var inde på dette. Senere udvalg og kommissioner har også overvejet forskellige muligheder for et samlet televæsen i Danmark. Det har imidlertid ikke givet anledning til afgørende ændringer i koncessionerne fra 1919 hhv. 1922. Senest blev de i 1975 forlænget til 1. marts 1982, med en opsigelsesfrist til udgangen af februar 1981. I tidens løb er der dog ved sammenlægninger sket en reduktion i antallet af koncessionerede telefonselskaber til de nuværende tre.

På baggrund af det forestående udløb af de nugældende koncessioner, tog ministeren for offentlige arbejder med et brev af 19. maj 1978 til nedennævnte personer initiativ til et udrædningsarbejde, der skulle danne grundlag for de videre overvejelser.

I brevet stod der:

"Det har i en lang årrække været en erklæret målsætning, at man skulle tilstræbe før eller senere at få tilvejebragt en form for enhedstelevæsen i Danmark til afløsning af den nuværende tilstand med tre koncessionerede telefonselskaber og post- og telegrafvæsenet.

I 1961 nedsatte man telefonkommissionen med den opgave at fremsætte forslag om, hvorledes en integration kunne ske. Arbejdet hermed viste sig at være forbundet med så store vanskeligheder, blandt andet af juridisk art, at nogen principiel beslutning om at realisere tanken om et enhedstelevæsen ikke blev truffet. En af de faktorer, som frembød en betydelig vanskelighed, var risikoen for, at telefonselskabernes lånekreditorer kunne kræve deres lån indfriet som følge af det formelle debitorskifte, som en statsovertagelse eller stiftelse af et nyt enhedstelevæsen ville kunne indebære.

Dette forhold vil ikke længere frembyde nogen praktisk vanskelighed for en integration, da der for det seneste 10-års nye lånemasse gælder sådanne vilkår, at den ikke vil forfalde i tilfælde af en integration.

Under overvejelserne i forbindelse med beslutningen i 1975 om ikke at opsigte telefonselskabernes koncessioner til udløb pr. 1. marts 1977 viste der sig et udtalt behov for at få klarlagt og vurderet en del problemer af grundlæggende betydning for en stillingtagen til telesektorens fremtidige organisation, før man indgår i en detaljeret overvejelse af, hvorledes en større samordning på området i givet fald bør skabes. Nødvendigheden af en sådan udredning må ses i lyset af den sidste snes års dels tekniske udvikling og perspektiverne for fremtiden, dels også i samfundets almindelige holdning til forbrugerbetjening og medarbejderindflydelse.

Dette udredningsarbejde skal efter ministeriets opfattelse navnlig tjene to formål, nemlig dels i objektiv, beskrivende form at redegøre for en række konkrete forhold om det eksisterende televæsens faktiske funktion og den tekniske udvikling på området, dels at tilvejebringe et debatgrundlag for en videre vurdering af, i hvilken retning udviklingen i televæsenets funktion og organisation bør ledes.

Under hensyn til udredningens formål finder ministeriet, at det samlede udredningsarbejde vil kunne opdeles i et antal delopgaver,

der behandles sideløbende af hver sin arbejdsgruppe, bestående af et begrænset antal personer med særlig sagkundskab på det pågældende delområde.

Resultatet af den enkelte gruppes arbejde skal som nævnt være en beskrivelse af de faktiske forhold i et sådant omfang og af en sådan karakter, at det gennem en efterfølgende vurdering kan danne grundlag for en indstilling vedrørende det videre handlingsforløb.

Med henblik på tilvejebringelse af et sådant materiale har ministeriet truffet beslutning om nedsættelse af 4 arbejdsgrupper med de opgaver, som fremgår af vedlagte bilag og af en styregruppe til ledelse og samordning af arbejdsgruppernes virksomhed.*

Gruppernes arbejde forudsættes tilendebragt i løbet af et år.

Man må imidlertid anse det for væsentligt, at alle berørte kredse fra arbejdets iværksættelse og løbende under arbejdets gang holdes orienteret om det samlede arbejdes forløb, og man har derfor anset det for rigtigt, at alle berørte interessentkredse hver udpeger en repræsentant til et forum, som ministeriet kan indkalde til at modtage denne information. Alle berørte kredse vil dermed løbende have mulighed for at fremføre synspunkter på undersøgelsesarbejdet".

Til at styre det samlede arbejde — Teleundersøgelsen af 1978 — beskikkede ministeren

departementschef i administrationsdepartementet, Erik Bonnerup Nielsen

og som medlemmer af styregruppen i øvrigt

departementschef J.L. Halek, ministeriet for offentlige arbejder
generaldirektør Poul Hansen, generaldirektoratet for post- og telegrafvæsenet og
planlægningschef H. Wiirtzen, ministeriet for offentlige arbejder.

Som sekretærer har virket

overingeniør N.K.I. Bech, telefontilsynet
fuldmægtig Leif Kepp, ministeriet for offentlige arbejder og
administrationschef P.E.B. Laursen, generaldirektoratet for post- og telegrafvæsenet.

*Optrykkes ikke her. De fire gruppers opgaver fremgår af den efterfølgende tekst.

De "berørte interessentkredse", som nævnes i ministerens brev, har udpeget medlemmer til en **referencegruppe**. (Se bilag A).

De nævnte fire **arbejdsgrupper**s opgave — som ministeren definerede i et bilag til sit brev — var undersøgelse af

1. funktionsmåden og funktionsdueligheden af den nuværende organisation af den offentlige telekommunikationsvirksomhed,
2. mulige fremtidige målsætninger for den offentlige telekommunikationsvirksomhed,
3. mulige fremtidige organisationsformer for den offentlige telekommunikationsvirksomhed,

4. hensigtsmæssigheden af enhedsdrift af post- og telekommunikationsvirksomheden.

Arbejdet er resulteret i 4 rapporter, 3 til-lægsrapporter og en sekretariatsredegørelse om televirksomhedens økonomi. Økonomi- og til-lægsrapporterne dækker supplerende spørgs-mål, der er stillet fra referencegruppen og fra styregruppen. Materialet er samlet i 5 bilags-bind til denne rapport.

Som grundlag for de videre overvejelser over televirksomhedens fremtidige organisation har styregruppen i denne rapport fremdraget hoved-problemstillingerne og anført sine vurderinger.

2. Televirksomhedens opgaver og udvikling

Der gives en karakteristik af den samlede televirksomheds opgaver i samfundet, den forventede udvikling i art og omfang af en række ydelser og de fremtidige krav til televirksomheden. Desuden behandles televirksomhedens nuværende og fremtidige økonomiske situation, og der fremhæves en række forhold, som må indgå i overvejelserne om den fremtidige organisation af televirksomheden.

2.1. Televirksomheden i samfundet

Det er en af forudsætningerne for det moderne industri- og servicesamfund, at der findes en vel fungerende televirksomhed.

Der skal være lige adgang for alle til — uden urimelige ventetider — at blive tilsluttet til og kommunikere gennem de offentlige telenet for telefon, telex eller dataoverføring med de nødvendige terminaler (fx telefoner, biltelefoner, fjernskrivere og tilslutningsudstyr for dataoverføring).

Telekommunikationsydelserne skal i princippet være til rådighed overalt på ensartede vilkår, og det gælder ikke blot ydelser, som anvendes i stort omfang af mange (telefon), men også mere specielle ydelser og anlæg, som kun anvendes af relativt få, men som er nødvendige for erhvervslivet og den offentlige forvaltning.

Det må desuden sikres, at det offentlige telenet også kan fungere i ekstraordinære situationer. Endelig må det forudsættes, at televirksomheden — såvel som enhver anden offentlig virksomhed — drives økonomisk forsvarligt og på en måde, der er i harmoni med den generelle politik, regering og folketing ønsker ført.

Disse målsætninger er opfyldt i dag. Teleadministrationerne har formået — hver for sig og i fællesskab — at udvikle og udbygge de nødvendige teleydelser, så de er på højde med ydelserne i selv de mest udviklede lande. Det gælder såvel økonomi som servicegrad og produktsortiment. Som følge af den stadig hastigere teknologiske udvikling vil det imidlertid kræve en

stadig stigende indsats at fastholde opfyldelsen af de anførte målsætninger i de kommende år.

Det eksisterende telekommunikationsnet udnyttes af alle teletjenester således, at de fælles transmissionsveje, kabler og disses udstyr, radiokæder m.v. kun i endepunkterne splittes op efter anvendelse (til telefoni, til telex, til data-transmission o.a.) og tilknyttes de for de enkelte tjenester karakteristiske centraler (telefoncentraler, telexcentraler og datacentraler) og terminaler (telefonapparater m.v., fjernskrivere m.v. og tilslutningsudstyr for dataoverføring). I sin grundudformning er nettet primært et telefonnet.

Ved udgangen af 1978 var der 2.055.144 telefonabonnenter, hvad der svarer til 402 abonnenter pr. 1.000 indbyggere. Abonnenterne fører i alt 2.947 mill. samtaler eller 1.481 samtaler i gennemsnit pr. abonnent (582 i gennemsnit pr. indbygger) pr. år.

Der er 8.727 telexabonnenter, der i 1978 har skrevet indbyrdes sammen i 10,4 mill. minutter og til udlandet i 20,3 mill. minutter.

2.764 telefonabonnenter udnytter også deres telefonforbindelser til datatransmission, og til samme formål er der som såkaldte privatledninger udlejet 6.454 ledninger. Inklusive ledninger til telefoni og andre formål (alarmoverførsel fx) er der af teleadministrationerne udlejet i alt ca. 28.000 ledninger som direkte ledninger, der ikke indgår i det offentligt tilgængelige net.

I det offentlige biltelefonnet er der tilsluttet ca. 12.000 stationer, mens ca. 55.000 stationer har tilladelse til at virke i såkaldt lukkede net (fx taxi, redningskorps, politi og transportfirmaer).

Traditionelt stiller teleadministrationerne terminaler til rådighed på abonnementsbasis og tillader — bortset fra visse godkendte typer særudstyr — ikke tilslutning af fremmed udstyr. Biltelefonstationer derimod købes af brugerne hos private leverandører, men stationerne skal være godkendt af **P&T**.

Af telefonabonnenterne er ca. 20% erhvervsabonnenter og igen 10% af disse (dvs. 2% af det totale antal abonnenter) har installationer med mange ledninger og tilsluttede apparater. Fra disse særligt store brugere hidrører ca. 1/3 af telefonindtægterne.

2.2. Den forventede udvikling på teleområdet

Aktivitetmæssigt er telefonområdet det absolut dominerende blandt de nævnte ydelser, og

efter teleadministrationernes prognose — bl.a. støttet af erfaringerne fra lande med højere telefontæthed end Danmark — vil antallet af telefonabonnenter år 2000 nå op på ca. 4,4 millioner, altså godt og vel en fordobling i forhold til nu. Samtidig med denne udvikling forventes de nævnte storbrugere til den tid at udgøre 1% af det samlede abonnenttal. Denne ene procent forventes at bidrage med omkring halvdelen af de samlede indtægter.

I tabel 1 sammenholdes den forventede udvikling i antallet af telefonabonnenter og samtaleminutter med tilsvarende udviklings forventninger for en række andre teleydelser.

Tabel 1. Udviklingstendenser i forskellige teleydelser (Kilde: teleadministrationerne)

	1978	1984	1990	2000
1.000 abonnenter				
Telefon	2055	2800	3600	4400
Biltelefon (i offentligt net)	12	16	(22)	
Telex	9	14	(25)	
Datel*	9	21		
Telefax*	1	2	(20-50)	
Telegraf	1 ¹⁾	1 ¹⁾	0,3 ¹⁾	
Videotex*		40-400		
Mio. samtaleminutter i				
Telefontrafik inden for områderne	7900	13100	16000	21000
Rigstelefontrafik	1000	1800	2300	3600 ²⁾
Telefontrafik til og fra udlandet	210	400	600	900 ²⁾
Biltelefontrafik	11	16	20	25 ²⁾
Telextrafik, indland	13	18	22 ²⁾	
Telextrafik til og fra udlandet	42	65	90 ²⁾	

- *Ordforklaring
- Datel Datatransmissionsabonnenter
 - Telefax Fjernkopiering af tekst og tegninger
 - Videotex Tilslutningsudstyr til telefon- og fjernsynsapparater, der muliggør overførsel af tekst m.v. fra offentlige eller private datacentre.
 - 1) Angiver mio. ekspederede telegrammer
 - 2) Angiver minimumsprognoseværdier
 - 0 Angiver specielt usikre prognoseværdier

Hidtil har de enkelte tjenester (telefon, telex m.v.) været betragtet og anvendt separat. En af grundene hertil er de institutionelle forhold på området, hvor de koncessionerede telefonselskaber alene har beskæftiget sig med telefoni, mens P&T foruden telefoni har varetaget de øvrige nævnte teleydelser. En anden væsentlig grund er forløbet af den tekniske udvikling, der begyndte med telegrafien, fortsatte med telefonen og nu sidst har ført til datatransmission. De tre tjenester har hver deres centraler og er med den hidtidige teknik i et vist omfang også transmissionsmæssigt forskellige.

En ny teknologi er imidlertid på vej. Den betyder i sin fulde udformning, at alle tjenester kan betjene sig af samme overføringsteknik og udnytte samme centraler. Det åbner mulighed for — på en økonomisk og teknisk bedre måde — at opnå øget integration mellem de forskellige teleydelser, såvel hos brugerne som hos teleadministrationerne. Desuden vil nettets kapacitet kunne øges til at opfylde ethvert forudsigeligt telekommunikationsønske, med undtagelse af egentlig videotelefoni (overførsel af lyd og billede) af god kvalitet. Hertil kræves et så stort frekvensområde, at et nyt transmissionsmedium, glasfibre kabler, må anvendes. Forsøg med dette er begyndt i forbindelse med kabel-TV, og på længere sigt åbner glasfibre kablerne mulighed for at arbejde økonomisk også med videotelefoni.

Den fremtidige tekniske udvikling tegner sig virksomhedspolitisk noget forskelligt for telenettet (kabler og andre forbindelsesveje med tilhørende centraler) på den ene side og terminalerne (telefonapparater m.m.) på den anden side.

For telenettet vil den stigende integration af fremføringsvejene for de forskellige tjenester — set ud fra samfundsmæssige og økonomiske forhold — forstærke nødvendigheden af at have et og kun et telenet. Nødvendigheden følger endvidere af teleadministrationernes forpligtelser og nettets omfang: der skal sikres tilslutningsmulighed til nettet overalt i landet.

Styregruppen har derfor forudsat, at der også fremover eksisterer ét enkelt transmissionsnet (ledningsnet og centraler), der drives af en offentlig kontrolleret virksomhed på monopolbasis og som søges udnyttet bedst muligt.

Hvad angår det udstyr, der som terminaler tilsluttes nettet (telefonapparater m.v.), synes

det nødvendigt at drage en anden konsekvens af den stadig hurtigere teknologiske udvikling. Fx forventes der i løbet af et par år introduceret en udvidet telexterminal med indbygget hukommelse og skærm til telexabonnenter. Den vil — foruden til telekommunikation — kunne anvendes som tekstbehandlingsanlæg. Også på andre områder vil der fremkomme helt nye og meget omfattende terminaltyper, som udnytter integration i telenettet. Det vil betyde, at der hos brugeren kan tilsluttes såvel traditionelle terminaler som omstillings-, data- og tekstbehandlingsanlæg m.v.

Denne stigende kompleksitet af specielt de større brugeres anlæg — som ikke sjældent må forventes "skræddersyet" til den enkelte kunde — medfører stærkt øgede krav til teleadministrationernes viden og tilpasningsevne, såvel teknisk som med hensyn til kundebetjening. Derfor er det nødvendigt at overveje holdningen til monopoliet på terminalområdet.

På terminalområdet har teleadministrationerne i dag i princippet monopol på alle ydelser. Af praktiske grunde er monopoliet imidlertid lempet administrativt, så monopol på leverancer først og fremmest omfatter telefonapparater, telexapparater og omstillingsanlæg i den forbindelse. En række andre former for terminaler tilsluttes af brugerne til telenettet enten direkte eller via særlige koblingsorganer (såkaldte modemer), der bl.a. sikrer nettet mod uheldige virkninger af det tilkoblede anlæg. Det tilsluttede udstyr skal opfylde visse krav, der er fastlagt i cirkulærer fra telefonilsynet eller fastsat af P&T.

Brugernes interesse i at få et så frit terminalmarked som teknisk forsvarligt, så de kan udnytte de nyeste tekniske frembringelser, taler for, at denne udvikling fortsætter. Televirksomhedens fremtidige rolle på terminalmarkedet vil derfor blive at levere visse kategorier udstyr. Det kan ske helt eller delvis i fri konkurrence med andre leverandører, efterhånden som forskellige kategorier af terminaludstyr — herunder også telefonapparater m.v. — frigives til almindeligt salg. Styregruppen forudsætter, at prisfastsættelsen for disse ydelser sker på almindelige forretningsmæssige vilkår.

Det må dog stadig være i brugernes interesse og derfor en koncessionsmæssig forpligtelse, at man hos televirksomheden ikke alene kan blive tilsluttet nettet, men også få leveret almindeligt forekommende terminaltyper.

En sådan leveringsforpligtelse sikrer, at brugerne ét sted kan få en komplet installation med en kendt servicegrad.

Tilslutningsudstyr af enhver art skal som hidtil opfylde nærmere specificerede, tekniske krav. Sådanne krav skal være ens for alle.

2.3. **Televirksomhedens økonomi**

Af teleadministrationernes samlede indtægter, der i år vil ligge meget tæt på 4 mia. kr., stammer 93% fra telefoni og kun 7% fra andre teleydelse. Ifølge administrationernes langtidsbudgetter ændres denne fordeling næppe mærkbart inden for overskuelig fremtid.

Teleadministrationernes indtægter fordeler sig på tre hovedgrupper: oprettelses-, abonnements- og trafikafgifter, hvoraf de to sidste er helt dominerende. Der findes visse forskelle i takster, men når man sammenligner gennemsnitsabonnten i de fire administrationer, er der mindre end 10% forskel på billigste og dyreste geografiske område. Nok så betydningsfuldt er det, at samtaleindtægternes fordeling mellem telefonselskab og rigstelefon — først og fremmest på grund af koncessionsområdernes forskellige størrelse — er vidt forskellig fra område til område. For JTAS's vedkommende er således 32% af samtalebetalinger pr. abonnent betaling for rigssamtaler, medens den tilsvarende betaling for abonnenter under FKT udgør 51%. For KTAS's vedkommende er det tilsvarende tal 42%. Hertil skal dog bemærkes, at trafik til/fra Lolland-Falster og Bornholm betragtes som rigstrafik.

Set under ét kan de 4 administrationer med den nuværende takstpolitik ikke blot dække driftomkostningerne, men også fuldt ud finansiere investeringerne gennem indtægterne.

Telefonselskaberne har med nogen variation år for år således haft mulighed for med egne midler — når henlæggelse til pensionsfond medregnes — at finansiere fra ca. 60% til ca. 100% af nyinvesteringerne. Teleadministrationernes langtidsbudgetter tyder på, at denne høje selvfinansieringsgrad kan opretholdes. Betragtes de enkelte selskaber - KTAS, JTAS og FKT — er deres økonomiske situation ikke afgørende forskellig, omend mest fordelagtig for JTAS; bl.a. på grundlag af det foran anførte om samtaleindtægternes fordeling.

For P&T's telesides vedkommende er det no-

get vanskeligt at tale om selvfinansieringsgrad uden at foretage teoretiske beregninger, der ikke kan sammenlignes med selskabernes. Selvfinansieringsgraden for P&T's teleside er nu og forventes også i de nærmeste år at være mellem 150% og 200%. Som bekendt indgår P&T's overskud efter de sædvanlige regler for statens budget og regnskab i statskassen, og overskuddet tilfalder således ikke virksomheden.

Nettooverskuddet fra P&T's teleside, der udgør 500-600 mill.kr. i 1979 og de nærmest følgende år, stammer helt overvejende fra rigstelefontrafikken, dvs. trafikken mellem koncessionsområderne og trafikken til og fra Lolland-Falster og Bornholm, der tidligere udgjorde selvstændige koncessionsområder. Det store overskud på rigstelefontrafikken har sammenhæng med den historiske udvikling. I sin tid kostede det relativt meget at fremføre samtaler over store afstande, og rigstelefontaksterne blev fastsat i overensstemmelse med dette. Disse takster er kun steget ubetydeligt de sidste 40-50 år, men den teknologiske udvikling har givet et endog meget stort fald i omkostningerne ved samtaler over store afstande, så rigstelefontrafikken har kunnet give et stadigt stigende overskud.

På grund af en gammel bestemmelse om byrdefordeling mellem telefonselskaberne og P&T i forbindelse med rigstelefontrafikens afvikling, får selskaberne ikke fuld dækning for omkostningerne ved den del af samtaleformidlingen, som sker mellem den enkelte abonnent og rigstelefonnettet.

Da rigstelefonnettet i dag i stort omfang er integreret med telefonskabernes net, er det et spørgsmål, om fastholdelse af rigstelefonbegrebet for den indenlandske trafik stadig er begrundet. En ændring af dette kræver dog en ændring af det økonomiske forhold over for statskassen.

Investeringerne var i 1978 for televirksomheden som helhed 1,6 mia. kr. Investeringernes andel af bruttofaktoriindkomsten har i nogle år ligget mellem 0,6 og 0,8% og forventes ikke nævneværdigt forrykket i de nærmeste år.

2.4. **Fremtidens krav til televirksomheden**

Televirksomheden vil være præget af, at der er tale om et område med en gunstig og hastig tek-

nisk udvikling. Det gælder såvel ydelser som priser. Der vil være en stærk udvidelse i opgaver med deraf følgende skiftende arbejdsvilkår og kapitalbehov.

Skal man bevare den - internationalt set — opnåede høje standard i den danske televirksomhed og dermed evnen til fortsat at leve op til de i afsnit 2.1. angivne målsætninger, vil der derfor i stigende grad kræves sammenhæng i planlægning og styring af televirksomheden. Det er derfor nødvendigt med beslutningsdygtighed i ledelsen og tilstrækkelig smidighed til at imødekomme fremtidige forhold. Desuden er det afgørende, at virksomheden får mulighed for at lægge og fastholde et sammenhængende investeringsprogram for en række år. Det er også vigtigt at ændre og justere programmet i takt med udviklingen og at kunne sikre den nødvendige kapitaltilgang.

I overvejelserne om den fremtidige organisering af Danmarks televirksomhed er derfor følgende punkter væsentlige:

- 1) Televirksomheden bør til stadighed være i stand til at levere ydelser i en kvalitet og i et omfang, der lever op til brugernes — her-

under erhvervslivets og den offentlige sektors — rimelige krav. Der må samtidig tilstrækkeligt hurtigt kunne ske en udvikling og indførelse af nye teleydelser på markedet under hensyn til den hastige teknologiske udvikling og til efterspørgslen.

- 2) Televirksomheden bør være i stand til at sikre en ensartet betjening med alle offentlige teletjenester i hele landet. Det bør tilstræbes, at den enkelte bruger kan henvende sig ét sted og her få løst sine telekommunikationsbehov. Det har specielt betydning for storkunderne, der dels har behov for komplicerede teletekniske installationer og dels ofte skal have sine behov dækket over et stort geografisk område, evt. hele landet.
- 3) Af hensyn til det offentlige telenets uforstyrrede funktion er det nødvendigt at administrere terminalmarkedet således, at uheldige påvirkninger af nettet undgås. Det nødvendiggør fortsat en godkendelsesordning, der virker ens for alle leverandører. Televirksomheden skal gennem fortsat levering af terminaludstyr kunne bevare fuldt know-how, også på terminalområdet.

3. Strukturelle hovedproblemer i forbindelse med televirksomhedens organisering

/ dette afsnit beskrives televirksomhedens formelle organisation, og hvordan den reelt fungerer organisatorisk i de vigtigste typer af beslutninger.

Med udgangspunkt i denne beskrivelse samt i rapporterne fra gruppe 1 og 2 fremsætter styregruppen sine synspunkter på behovet for og virkningerne af en stærkere ledelsesmæssig koordination af sektoren.

Desuden omtales relationerne mellem de to sektorer, post og tele. Endelig berøres spørgsmålet om en samling og modernisering af telelovgivningen.

3.1. Televirksomhedens opbygning

Der findes ikke nogen fælles administration for televirksomheden i Danmark, idet de 3 telefonselskaber som nævnt har koncession på den overvejende del af telefontjenesten, mens P&T varetager rigstelefon samt øvrige teltjenester.

P&T er en af statens § 2-virksomheder og følger de for statens virksomheder gældende regler.

De to største telefonselskaber KTAS og JTAS er aktieselskaber med bestyrelser, hvori statens aktiemajoritet er repræsenteret. På Fyn drives telefontjenesten af et andelsselskab FKT, ledet af et kommunalt udpeget repræsentantskab. Dette repræsentantskab har valgt en bestyrelse, som staten ikke har repræsentanter i. I alle bestyrelserne deltager medarbejderrepræsentanter som medlemmer. I øvrigt er der til KTAS og JTAS knyttet abonnentrepræsentationer.

De tre telefonselskaber er undergivet et statsligt tilsyn ved Telefontilsynet, oprettet af ministeren for offentlige arbejder med hjemmel i koncessionerne.

Under tilsynet er der nedsat et udvalg, Samordningsudvalget, der består af direktionsmedlemmer fra alle 4 teleadmissioner (telefonselskaberne og P&T). Udvalget skal virke for et

samarbejde mellem teleadmissionerne. Under udvalget er der et teknisk udvalg og et markedsudvalg, begge sammensat på chefniveau. Under disse virker såvel varige som midlertidige udvalg eller arbejdsgrupper.

Organisationsplanen vedlægges som bilag B.

Gennem samordningsudvalget er søgt opnået en sammenhæng i styringen af telekommunikationsområdet på virksomhedsniveau, men dets svaghed er, at der kun kan træffes beslutninger i enighed.

Opnås der ikke enighed, kan sagen lægges op i telefontilsynet, som efter sin instruks skal virke for det bedst mulige samarbejde mellem telefonselskaberne, og mellem disse og P&T. Denne mulighed benyttes af flere grunde ikke, bl.a. fordi tilsynet kun har myndighed over for telefonselskaberne.

3.2. Den samfundsmæssige styring af televirksomheden

Den manglende enhed i televirksomheden på virksomhedsniveau afspejler en tilsvarende forskel i den måde, hvorpå den samfundsmæssige styring, dvs. den styring, der udøves af regering og folketing, er organiseret.

Styringen udøves gennem to strukturer:

- a. P&T's teleside styres via generaldirektoratet som departement. Da P&T er en statsinstitution, er styringsmåden den sædvanlige for statsinstitutioner (ministeransvar, finanslov, statsregnskab m.v.).
- b. De tre telefonselskaber styres via ministeriet for offentlige arbejders departement og det oprettede Telefontilsyn.

Telefonsilsynet består af indtil 9 medlemmer, der skal repræsentere teknisk, administrativ og anden sagkundskab. Af medlemmer-

ne er de 2 repræsentanter for P&T og én for De samvirkende Telefonselskaber (DST, der er fællesorgan for de tre koncessionerede telefonselskaber).

Telefontilsynet har almindeligt tilsyn med telefonselskaberne. Specielt skal tilsynet godkende takstændringer, principper for anlægsvirksomhed, kollektive bestemmelser om løn, pension og arbejdstid samt regnskabsregler inden for de rammer, som fastsættes af ministeriet. Desuden skal tilsynet påse, at regnskabsreglerne overholdes. Endelig overvåges den tekniske, driftsmæssige og økonomiske udvikling, ligesom tilsynet udarbejder Danmarks offentlige telefonstatistik.

Den enkelte koncessionshaver kan forlange en afgørelse, der er truffet af tilsynet, forelagt for ministeren. Det fritager dog ikke koncessionshaveren – uden ministerens særlige tilladelse – fra foreløbig at efterkomme tilsynets afgørelse.

Der er således to parallelle styringssystemer, der tilsammen bestemmer de styringsmuligheder, som folketing og regering har over for den samlede televirksomhed. Det ene styringssystem bygger på de regler, der gælder for P&T i dets egenskab af statsvirksomhed (§ 2-virksomhed), mens det andet bygger på koncessionslovgivningen og de koncessioner, der er givet med hjemmel i disse regler. Hertil kommer, at staten gennem medlemsposter i bestyrelserne deltager i ledelsen af KTAS og JTAS. De statslige repræsentanter i bestyrelsen udpeges af ministeren for offentlige arbejder.

Da telekommunikationsområdet er opdelt på to departementer, vil der være en risiko for, at de sagsområder, der henhører under hver af disse departementer, behandles isoleret og uden tilstrækkelig koordination. Der vil også være en risiko for, at tværgående forhold ikke tages tilstrækkeligt hurtigt og effektivt op.

Som styringssystemet er tilrettelagt, sikrer det således ikke uden videre den nødvendige sammenhæng i den samfundsmæssige styring af telekommunikationsområdet som et hele.

Den følgende summariske gennemgang af styringsmulighederne for væsentlige forhold i televirksomheden peger i retning af, at de to beskrevne styringsformer formelt rummer samme muligheder. Der er imidlertid betydelige faktiske forskelle i styringsmåden. Det gælder især, hvad angår investeringer, kapitaltilgang, perso-

nalestyrkens størrelse og visse andre personaleforhold.

Investeringer og kapitaltilgang

For alle fire teleadmissioner gælder, at de hver for sig udarbejder 5-årsplaner. De væsentligste prisforudsætninger harmoniseres i et fælles udvalg, ligesom der foretages en harmonisering af planerne for udbygningstakt og -omfang, specielt hvor teleadmissionerne er afhængige af hinandens anlæg. Teknisk sker der en harmonisering ved arbejdet i teknisk udvalg. Der udarbejdes desuden løbende langtidplaner, der samarbejdes efter behov til fælles planer, som fx landsteleplanen af 1964, bidrag til perspektivplanerne I og II og investeringsredegørelsen 1978-90.

5-årsplanerne indgår for P&T's vedkommende i forslag til finanslov og de efterfølgende års budgetoverslag. De årlige investeringsbudgetter fastlægges således for P&T i forbindelse med finanslovbehandlingen. For selskabernes vedkommende godkendes 5-årsplanerne og de årlige investeringsbudgetter af bestyrelserne. Telefon tilsynet foretager en orienterende sammenfatning af budgetterne.

Da P&T's overskud ikke kan disponeres af P&T, men tilfalder statskassen, må hele den nødvendige kapital til P&T's investeringer bevilges år for år på finansloven.

Driftsoverskuddet i telefonselskaberne henlægges først og fremmest i en anlægsskuffe. Til anlægsformål disponerer telefonselskaberne desuden over tilvæksten i pensionsfonden. Yderligere kapitalbehov dækkes ved lån, i de senere år næsten udelukkende som udenlandske lån.

Ansøgninger om lån sendes efter bestyrelsernes godkendelse til ministeriet for offentlige arbejder, der hører finansministeriet om lånevilkår og indpasning i den samlede lånepolitik.

Takstpolitik

P&T's teletakster fastsættes af ministeren for offentlige arbejder efter indstilling fra P&T.

Telefonselskaberne orienterer sig – før de fremsætter forslag til takstændringer – om abonnentrepræsentationens syn på sagen (for FTK repræsentantskabets). Derefter tager bestyrelserne stilling til forslagene, der så forelægges ministeriet for offentlige arbejder. Ministeriet hører telefontilsynet, inden ministeren træffer afgørelsen.

Løn- og personaleforhold

P&T er underkastet finansministeriets stillingskontrol, der betyder, at der fastsættes godkendelsestal for de enkelte personalekategorier. Disse tal er maksimumstal for antallet af heltidsansatte. Løn- og ansættelsesvilkår fastlægges - med visse undtagelser - ved aftale eller overenskomst efter forhandling mellem finansministeriet og de pågældende personaleorganisationer.

Ønsker om flere stillinger i telefonselskaberne vurderes af telefonilsynet og skal godkendes af ministeriet for offentlige arbejder. Ændringer i gældende overenskomster om løn- og ansættelsesforhold skal godkendes af finansministeriet, lønnings- og pensionsdepartementet, der også skal godkende klassificering af nye stillinger og omklassificering af bestående stillinger.

Regnskab og revision

P&T's regnskab indgår på normal måde i statsregnskabet og revideres af rigsrevisionen og statsrevisorerne, ligesom det skal godkendes af folketinget.

De to aktieselskaber har generalforsamlingsvalgte revisorer. FKT har — udover en revision, der er valgt af repræsentantskabet — udpeget 2 medlemmer af repræsentantskabet som revisorer.

Der foregår ingen revision fra telefonilsynets side. Tilsynet foretager imidlertid en kritisk gennemgang af regnskaberne, og først efter en formel godkendelse fra tilsynet kan telefonselskabernes kompetente myndigheder endeligt godkende regnskaberne.

3.3. Vurdering af den fremtidige koordinering og styring af televirksomheden

De foran beskrevne forventninger til udviklingen inden for teleområdet betyder efter styregruppens opfattelse, at ønsket om en teknisk og driftsøkonomisk optimal udvikling i sektoren vil stille øgede krav om en effektiv koordination og ledelse af denne.

Det gælder uanset, at der inden for televirksomheden i de senere årtier er gennemløbet en udvikling som fx automatiseringen, der i art og omfang principielt ikke er forskellig fra, hvad der kan ventes og uanset, at den hidtidige tek-

nologiske omlægning er sket effektivt og gnidningsfrit uden påviselige ulemper, der kan henføres til den nuværende organisationsstruktur. Når kravene om effektiv koordination og ledelse i dag føles mere påtrængende, skyldes det bl.a., at forandringerne nu sker hurtigere og må ventes at blive mere dybtgående. Yderligere må televirksomheden på terminalområdet påregne meget snart at befinde sig i en konkurrencesituation og ikke som monopolforetagende.

Opdelingen i lokaltelefon og rigstelefon synes umiddelbart fra rent organisatoriske synspunkter, at kunne motivere en overvejelse om en organisationsændring. Opdelingen afføder en række principielt irrationelle takst- og betalingsmæssige spørgsmål. I mange tilfælde medfører opdelingen desuden to virksomheders engagement i samme anlæg.

Lokaltelefonien i Sønderjylland og på Møn varetages af en statsvirksomhed, mens den i resten af landet varetages af koncessionerede telefonselskaber.

For at løse nogle af de problemer, der er berørt i afsnit 3.1. og især for at undgå tidskrævende beslutningsprocesser og situationer, hvor det viser sig umuligt at nå frem til en fælles afgørelse, finder styregruppen det naturligt, at der sker en form for harmonisering og større integration i den samlede televirksomheds struktur. En forenkling af beslutningsstrukturen vil i sig selv give bedre muligheder for at sikre en økonomisk rationel drift af det fælles teletet.

Ved en eventuel beslutning om at tilvejebringe en sådan øget koordination må der tages stilling til en række forskellige spørgsmål. Det gælder således den fremtidige televirksomheds muligheder for at tilpasse udviklingen til behovene. Der må dernæst tages stilling til, hvorledes regering og folketing sikres tilstrækkelig indseende med og styring af telesektoren. Endelig må det vurderes, hvordan overgangsproblemerne ved en sådan organisatorisk nyordning kan gøres mindst mulige.

Spørgsmålet om mulige fremtidige organisationsformer er behandlet i kapitel 4.

3.4. Forholdet mellem post og tele

Som det fremgår af afsnit 3.3., er det styregruppens opfattelse, at udviklingen på teleom-

rådet vil stille krav om en øget koordination i telesektoren. Det rejser spørgsmålet, om postsektoren fortsat bør være tilknyttet telesektoren, eller om der kan ske en deling af det nuværende P&T, så postsiden kommer til at udgøre en selvstændig virksomhed.

I gruppe 4's rapport er der beskrevet en række overvejelser om samdrift og særdrift af de to sektorer. Der er efter styregruppens opfattelse ikke i rapporten anført afgørende argumenter for, at postsiden og en samlet televirksomhed bør drives som én virksomhed. I rapporten er det beskrevet, hvordan visse post- og teleprodukter principielt kan erstatte hinanden (det gælder især på den ene side brevforsendelser og på den anden side telex og andre elektroniske systemer). Denne markedsmæssige overlappning mellem post og tele har ikke i dag og kan heller ikke forventes at få et sådant omfang, at det kan motivere en samdrift af postvæsenet og en samlet televirksomhed.

Med hensyn til P&T's nuværende produktionsapparat er der ikke nogen betydelig sammenhæng mellem post- og teleaktiviteter. P&T er internt allerede i gang med at foretage en opdeling af virksomheden i en postdivision og en teledivision under en fælles ledelse. Rent faktisk er der en adskillelse mellem personale beskæftiget i de to divisioner.

Endelig skal styregruppen pege på, at en samlet post- og televirksomhed efter danske forhold vil blive meget stor, både hvad angår personale (38.000 ansatte) og hvad angår omsætning. De økonomiske og driftsmæssige vilkår for de to sektorer er desuden så forskelligartede, at den indbyrdes prioritering mellem dem næppe hensigtsmæssigt bør finde sted på administrativt plan, men snarere bør betragtes som en politisk beslutning.

Den nødvendige koordination på virksomhedsplan mellem postvæsenet og et fremtidigt televæsen vil efter styregruppens opfattelse kunne foregå i et kontaktorgan mellem de to sektorer.

I en række vestlige lande drives postsektoren og telesektoren hver for sig (fx i Norge, Sverige og Belgien) og i andre lande som én samlet virksomhed (fx i Tyskland, England,

Frankrig og Irland). I de tre sidstnævnte lande er der dog efter det foreliggende dels truffet beslutning om, dels overvejelser i gang om at adskille de to sektorer.

I det følgende ses der på denne baggrund bort fra en enhedsorganisation af post og tele.

3.5. Samling og modernisering af telelovgivningen

Den grundlæggende lov for televirksomheden stammer fra 1897. Der er senere kommet flere love til (bl.a. om radiokommunikation), og der er foretaget ændringer i lovene. Det forekommer derfor ønskeligt, at der — uanset hvilket resultat, man måtte komme til vedrørende televirksomhedens fremtidige organisation — sker en ajourføring af telelovgivningen.

Det er karakteristisk for den gældende lovgivning om telekommunikation, at forskellige former for telekommunikation har affødt forskellige love uden tilstrækkelig indbyrdes, systematisk koordination.

Desuden indebærer den teknologiske udvikling muligheder for stigende integration og behovsdækning ved alternative tjenester, og derfor er en samlet, lovgivningsmæssig vurdering af telekommunikationsområdet blevet naturlig. De lovbestemmelser, der særligt kommer i betragtning ved en principiel vurdering af televirksomheden er:

- a) Lov nr. 84 af 11. maj 1897 om telegrafer og telefoner med senere ændringer.
- b) Lov nr. 574 af 19. december 1969 om radiokommunikation med senere ændringer.
- c) Lov nr. 421 af 15. juni 1973 om radio- og fjernsynsvirksomhed med senere ændringer, kapitel 1 (§ 1-5) samt visse paragraffer i kapitel 4.

På denne baggrund har styregruppen bedt arbejdsgruppe 3 udarbejde en skitse til en samlet lov om telekommunikation med tilhørende bemærkninger. Skitsen fremgår af bilag 3, p.199.

4. Mulige fremtidige organisationsformer for den offentlige telekommunikationsvirksomhed

/ dette kapitel omtales nogle forskellige tænkelige organisationsformer for den samlede televirksomhed. Der gives en belysning af de to former, hvorunder man kan tænke sig skabt en egentlig enhedsorganisation. Herudover har styregruppen belyst og vurderet nogle mindre vidtgående organisationsændringer med henblik på, om de kan antages at sikre en tilstrækkelig forbedring af koordination og beslutningsdygtighed i televirksomheden.

Styregruppen har forudsat, at der under samtlige organisationsformer findes et forum, hvor forbrugerne kan gøre deres synspunkter gældende over for televirksomhedens ledere.

4.1. En egentlig enhedsorganisation

4.1.1. Mulige organisationsformer for en samlet televirksomhed

Til belysning af hvilke organisationsformer, man principielt vil kunne forestille sig for en samlet televirksomhed har arbejdsgruppe 3 behandlet 4 forskellige muligheder:

1. En statsvirksomhed (§ 2-virksomhed).
2. Et koncessioneret aktieselskab, der oprettes som et 100% statsligt selskab.
3. En korporation, dvs. en statsejet virksomhed, der styres uden for det traditionelle statslige hierarki, og hvis drifts- og anlægsbudget ikke figurerer på de årlige bevillingslove.
4. Et andelsselskab.

Styregruppen kan tilslutte sig, at arbejdsgruppen ikke har anset andelsselskabet som et alternativ, som burde vurderes nærmere (bilag 3, afsnit 4.II.A), og at arbejdsgruppens undersøgelser i øvrigt er afgrænset som sket.

Styregruppen er desuden enig med arbejdsgruppen i, at der knytter sig en række uafklarede spørgsmål til korporationsformen. Tvivlen angår så væsentlige forhold som ledelsesorganernes kompetence og de parlamentariske organers kontrollerende indflydelse. Da der ikke

er nogen særlig grund, der taler for at vælge dette alternativ, og da de andre alternativer ikke frembyder tilsvarende tvivlsspørgsmål, har styregruppen set bort fra korporationsformen.

Skal der dannes en samlet virksomhed, bør valget efter styregruppens opfattelse herefter stå mellem en statsvirksomhed og et statsligt aktieselskab.

4.1.2. Sammenlignende vurdering af de to alternativer: en statsvirksomhed og et statsligt aktieselskab

§ 2-formen er en modifikation af den sædvanlige bevillingsmæssige styringsform. Modifikationen består i den såkaldte frigørelsesklausul, der anføres i anmærkningerne til den enkelte styrelses forslag til finanslov, og som betyder, at man kan ændre fordelingen på enkeltkonti inden for det bevilgede totalbeløb. Den bevillingsmæssige styring er nødvendig for statslige aktiviteter, som ikke er baseret på indtægtsdækning gennem takster m.v., og hvor en nøje politisk styring af aktiviteterens art og omfang bl.a. derfor må træde i stedet for den sædvanlige markedsmekanisme. Aktieselskabsformen er især anvendelig inden for offentlige aktivitetsområder, hvor der er tale om indtægtsdækning for de leverede ydelser og tjenester.

Både § 2-formen og aktieselskabsformen anvendes i dag som organisationsprincipper i statslig eller statsligt domineret virksomhed. Specielt for teleområdet er der grund til at erindre, at begge organisationsformer har været anvendt sideløbende gennem en meget lang årrække. Der foreligger således erfaringer med hensyn til begge disse organisationsprincippers egnethed på dette specielle område.

Et grundlæggende krav er, at den valgte styreform må give virksomheden adgang til at fungere, så den er i stand til at imødekomme de krav, der til enhver tid stilles til opfyldelse af samfundets telekommunikationsbehov, og samtidig til at fungere på en rationel og økonomisk måde.

Dette krav, er ikke mindst væsentligt i betragtning af sektorens betydelige investeringsniveau, indebærer på den ene side, at virksomheden må kunne lægge og fastholde langsigtede investeringsprogrammer, og på den anden side, at den løbende skal kunne tilpasse sig skiftende efterspørgsel og hurtigt omstille sig til nye – nu ofte særdeles hurtigt fremtrængende – teknologiske landvindinger og skiftende konkurrencesituationer.

En rimelig grad af stabilitet i de lagte investeringsprogrammer kan kun opnås, hvis der gennem en langsigtet disponering af kapitalindsatsen haves en vis sikkerhed for, at de investeringsmidler, der regnes med i planerne, også til sin tid vil være til stede.

Under forudsætning af, at televirksomhedens aktiviteter — såvel anlæg som drift — skal betales fuldt ud af brugerne, har arbejdsgruppe 3 undersøgt, om dels en statsvirksomhed, dels et statsligt aktieselskab er i stand til på en — ud fra virksomhedens synspunkt — økonomisk rimelig måde at opnå den kapitaltilgang, som er nødvendig for at de opgaver, som skal løses, bliver løst til rette tid. Det afgørende spørgsmål i relation til egenkapitalen er efter arbejdsgruppens opfattelse muligheden for at sikre, at indtjent overskud bevares for virksomheden. Det opstillede mål: indtægter skal dække udgifter, vil i modsat fald alt for let kunne fordunkles og i arenes løb blive udvisket. Sikkerhed for at bevare overskud i virksomheden opnås langt bedre ved at vælge en driftsform, der er forskellig fra traditionel statsvirksomhed, hvis kapitalforhold er genstand for bevilling år for år.

Hvad angår virksomhedens mulighed for at fremskaffe lån i ønsket omfang, finder arbejdsgruppe 3, at organisationsformen næppe vil have afgørende indflydelse. Dog skønnes det, at det i en given økonomisk-politisk situation vil kunne være forbundet med større vanskeligheder for en statsvirksomhed at opnå tilslutning til låneoptagelse end for et selskab.

Et andet grundlæggende krav til den organisationsform, der vælges, er efter styregruppens opfattelse, at regeringen og folketinget skal kunne sikres en tilfredsstillende styring af virksomheden. Det må på ethvert tidspunkt kunne sikres, at virksomheden fungerer tilfredsstillende, fx at samfundet løbende kan have indseende med de principielle vilkår for televæsenets funktioner. Dette krav kan fyldestgørende opfyldes

såvel af en statsvirksomhed som af et statsligt aktieselskab, idet der for selskabet må forudsættes en koncession, der indeholder de nødvendige styringsregler (se bilag 3, afsnit 4.1.b). Hertil kommer den væsentlige indflydelse, som staten vil have som indehaver af en større eller mindre del af aktiekapitalen.

Disse betragtninger fører til en generel vurdering af, om de to undersøgte alternativer frembyder afgørende forskelle med hensyn til virksomhedens muligheder for at kunne operere med henblik på at kunne opfylde de foran omtalte krav.

Styregruppens medlemmer med undtagelse af formanden bemærker:

Det må tillægges vægt, at § 2-formen, uanset hvorledes den i praksis udformes, forudsætter, at virksomhedens budget skal vedtages årligt på finansloven. Der er desuden grund til at fremhæve, at styringen i praksis fra politisk side igennem en lang årrække har været tilrettelagt forskelligt for henholdsvis § 2-virksomheder og statslige aktieselskaber. Man henviser i den forbindelse også til den gennemgang, der er foretaget i bilag 3, kapitel 4 af bl.a. de synspunkter, regeringen og folketinget har givet udtryk for i forskellige konkrete situationer.

Forskellen i politisk styring af de to virksomhedsformer må tillægges afgørende vægt. Det skyldes ikke mindst, at den hidtil praktiserende budgetstyring af § 2-virksomheder — herunder P&T — efter disse medlemmers opfattelse er uforenelig med brugernes krav om, at virksomheden skal være i stand til at klare de omfangs- og indholdsmæssigt hurtigt skiftende opgaver og samtidig til stadighed være i stand til at skaffe de fornødne indtægter. Yderligere vil det personaleloft, der i mange år har været praktiseret i staten, være en følelig hæmsko, og endelig er årligt fastsatte økonomiske rammer ikke forenelige med de foran opstillede krav til virksomheden. Et televæsenes anlægs- og driftsbudget samt det heraf afledte personalebehov bør i videst mulig udstrækning tage udgangspunkt i virksomhedens egne behov, som de kan udledes af de foran formulerede krav til den. Budgetterne må endvidere let og hurtigt kunne justeres i takt med udviklingen i disse behov.

Tilfældige forsinkelser i anlægsprogrammer kan, også selv om de er relativt små, have langt-rækkende virkninger i trafikafviklingen og for

mulighederne for at gennemføre nytilgang, televirksomheden er i dag en så vigtig forudsætning for erhvervslivets virksomhed, at den på alle måder klart bør gives en status, der medvirker til, at erhvervslivet — og samfundet i øvrigt — får en tilfredsstillende betjening.

Styregruppen har i tidligere afsnit forudsat, at televirksomheden i fremtiden i højere grad end hidtil vil komme ind i en egentlig konkurrence på terminalmarkedet, og skal der være et reelt indhold i denne konkurrence, må virksomheden møde konkurrenterne på lige vilkår.

Styregruppens medlemmer med undtagelse af formanden finder, at de foran formulerede krav til virksomheden indebærer, at man gennem den grundlæggende organisationsform må give virksomheden tilsvarende vilkår som en normal erhvervsvirksomhed, alene modificeret i det omfang, som samfundets indseende med televirksomheden nødvendiggør. Det indebærer, at virksomheden må kunne tilrettelægge sit investeringsprogram og andre dispositioner ud fra, hvad der virksomhedsmæssigt bedømt er rationelt.

Disse medlemmers konklusion er, at man må foretrække det koncessionerede statslige aktieselskab fremfor en statsvirksomhed, fordi førstnævnte form hidtil fra politisk hold anerkendes som dækkende en sådan dispositions-mæssig frihedsgrad for virksomheden, som man anser for nødvendig for en televirksomheds tilfredsstillende funktion, mens en statsvirksomhed ikke hidtil har haft en sådan frihedsgrad. At en sådan teoretisk lader sig praktisere — i alt fald i et vist omfang — kan disse medlemmer ikke tillægge vægt ved afgørelsen af det valg, der her skal træffes. En mangeårig erfaring om den faktisk indtagne holdning er her af ulige større praktisk betydning. Særligt bemærkes, at medlemmerne har svært ved at se, at anerkendelsen af en form for adgang til rekvireret arbejde løser problemerne for televirksomheden som helhed. Skal der nemlig være realitet i anerkendelsen, kan det ikke undgås at lægge sådanne bindinger på folketingets stillingtagen til bevillingerne, at det reelt må anses for uforeneligt med, at virksomhedens budget indgår på finansloven.

Formanden finder i lighed med styregruppens øvrige medlemmer, at televæsenet udgør en vigtig del af samfundets infrastruktur, og at det derfor også i fremtiden må sikres, at televæ-

senet kan imødekomme samfundets behov for telekommunikation. Løsningen af denne opgave vil i lyset af den forventede teknologiske udvikling stille øgede krav til den langsigtede planlægning inden for televæsenet og kræver samtidig en fleksibilitet i virksomheden.

Etableringen af et samlet televæsen med en effektiv og beslutningsduelig ledelse vil i sig selv bidrage væsentligt hertil.

Den nødvendige samfundsmæssige styring af et samlet televæsen med monopol på de centrale områder kan sikres såvel ved at give virksomheden status af statsvirksomhed (§ 2-virksomhed) som ved at give den status som koncessioneret aktieselskab.

Begge disse virksomhedsformer kan endvidere efter formandens opfattelse udformes på en sådan måde, at de giver virksomheden den handlefrihed, der er nødvendig for televæsenet.

Det skal i den forbindelse bemærkes, at de eventuelle begrænsninger i virksomhedens handlefrihed, der kan ske ved begge virksomhedsformer, må ses som et udtryk for, at sektorens egne behov ikke i alle tilfælde alene kan være afgørende for dispositionerne, men at også andre vægtige samfundshensyn ønskes tilgodeset.

De to virksomhedsformer adskiller sig først og fremmest ved den måde, hvorpå folketinget placeres i forhold til virksomheden. Hvis et samlet televæsen organiseres som statsvirksomhed, får folketinget en direkte kontrol med virksomheden gennem den årlige finanslovsbehandling. Organiseres televæsenet som koncessioneret aktieselskab, vil virksomheden ikke være underlagt folketingets bevillingsmyndighed, og folketingets kontrol vil være mere indirekte, idet den må udøves gennem den ansvarlige minister og må bero på koncessionstilsynet og instruktionsbeføjelserne over for de statslige bestyrelsesmedlemmer i aktieselskabet.

Den indskrænkning af monopolet, som styregruppen forudsætter, taler ikke i sig selv for at vælge aktieselskabsformen for en samlet televirksomhed. § 2-formen kan således, for at tilgodese konkurrencesituationen, udvides med en adgang til at udføre rekvireret arbejde, dvs. afholde merudgifter mod fuld indtægtsdækning.

Hvis man ønsker etableret egentlig enhedsorganisation, finder **formanden** således, at de nødvendige videre overvejelser om virksomhedsformen kan tage udgangspunkt i begge de anførte muligheder.

Ud over foranstående må de to virksomhedsformer efter styregruppens opfattelse også bedømmes i andre relationer. Specielt forholdene i forbindelse med myndighedsopgavernes placering og den fremtidige koncessionsordning er af betydning. Styregruppen kan tilslutte sig, at spørgsmålet om myndighedsopgavernes placering - løsningen af de foreliggende egentlige forvaltningsmæssige opgaver — vil kunne løses tilfredsstillende under forudsætning af, at det fornødne lovgrundlag tilvejebringes, uanset hvilken driftsform der vælges (bilag 3, afsnit 5).

Styregruppen finder endvidere, at den koncessionsordning, arbejdsgruppen har skitseret, er praktisk og opfylder kravene til fornøden fleksibilitet (bilag 3, p.209).

4.1.3. Overgangsproblemer ved dannelse af en egentlig enhedsorganisation

Skal der skabes en egentlig enhedsorganisation, må de nuværende tre telefonselskaber opløses, og post- og telegrafvæsenets telefunktioner må udskilles. Aktiver, kapitalforpligtelser og personale må derefter indgå i en ny virksomhed.

En sådan omlægning vil i sig selv indebære mange praktiske problemer, som i en overgangsperiode vil kræve en betydelig indsats. Det er vanskeligt at vurdere det nærmere omfang heraf.

Blandt de mere direkte overgangsproblemer vil styregruppen pege på to forhold.

Den ikke statsejede del af egenkapitalen i de tre telefonselskaber må indløses af staten. Henregnes postgirofondens beholdning til den i forvejen statsejede del, vil der kræves en kapitalindsats på ca. 164 mill. kr.

Styregruppen bemærker, at indløsning af den privatejede aktiekapital i de to aktieselskaber med de nuværende kurser vil indebære en øjeblikkelig gevinst til de aktuelle, private aktiebesiddere (bilag 3, afsnit 4.II.A.4).

Endvidere vil styregruppen blandt overgangsproblemerne pege på hensynet til personalet. Omregnet til fuldtidsbeskæftigede er der ansat godt 11.000 personer i telefonselskaberne, hvoraf ca. 65% har tjenestemandslignende status, og godt 3.000 ved post- og telegrafvæsenets teletjenester, hvoraf 83% er tjenestemænd, (bilag 1, kapitel 8). Dannes der et televæsen i form af en statsvirksomhed, skal mere end 7.000 tjenestemænd i selskaberne overføres til ansæt-

telse under staten. Vælges aktieselskabsformen, skal omkring 2.500 statstjenestemænd overføres til ansættelse i et sådant selskab.

Det må være udgangspunktet, at en sådan overflytning ikke vil berøve de enkelte ansatte deres rettigheder, herunder pensionsrettigheder. Det forudsættes, at en overflytning først vil ske efter indgående forhandlinger med de berørte personaleorganisationer, så en sådan overflytning kan ske så problemfrit som muligt. Uanset dette kan der næppe ses bort fra, at et sådant skift fra selskabsansættelse til statsansættelse eller omvendt, og den deraf følgende samkøring af de forenede personalegrupper, kan af føde en række problemer. Det kan heller ikke udelukkes, at den enkelte medarbejder følger et nærmere tilhørsforhold til den virksomhed, som han i en årrække har arbejdet i, end til en nydannet, for den enkelte mere fjern enhed.

4.2. Mindre vidtgående organisationsændringer

Etableringen af en egentlig enhedsorganisation som beskrevet i afsnit 4.1. medfører, at der må gennemføres betydelige organisatoriske ændringer med deraf følgende, ikke ubetydelige overgangsproblemer med hensyn til kapitalindsats og ændrede ansættelsesforhold.

Disse forhold gør det naturligt at overveje, om det vil være muligt at opnå den tilstrækkelige sammenhæng i den samfundsmæssige styring og et effektivt koordineret samarbejde på virksomhedsniveau ved mindre vidtgående organisationsændringer end en dannelse af egentlig enhedsorganisation. Det skal dog bemærkes, at overgangsproblemer vedrørende overflytning af personale ikke helt kan undgås i forbindelse med sådanne organisationsændringer.

Arbejdsgruppe 3 har (bilag 3, kapitel 7) behandlet følgende organisatoriske modeller for sådanne mindre vidtgående organisationsændringer:

- en koncern under et teledirektorat,
- en modificeret koncernløsning og
- et statsligt holdningselskab.

Desuden har arbejdsgruppe 3 omtalt muligheden for en omorganisering af tele fon tilsynet.

I det følgende omtales først en række generelle forhold, dernæst behandles en koncerndannelse, og til slut behandles de øvrige tre muligheder samlet.

4.2.1. Generelle forhold ved gennemførelse af mindre vidtgående organisationsændringer

Udgangspunktet er i alle tilfælde, at den samfundsmæssige styring af telesektoren sikres.

Hovedelementerne i den samfundsmæssige styring må være en kommunikationspolitik, der sikrer harmoni med andre områder (fx erhvervs- og beskæftigelsespolitik), en takstpolitik, som sikrer kontrol med takstniveauet og dermed blandt andet televirksomhedens indtjeningssevne, indpasning af televirksomheden i den samlede økonomiske langtidspanlægning, indpasning af de lønmæssige forhold i den generelle lønpolitik og sikring af offentlig regnskabskontrol under en eller anden form.

For at sikre en mere effektiv koordination og ledelse af televirksomheden må der etableres et overordnet styringsorgan, som vil have til opgave dels ud fra retningslinier, som ministeren fastlægger, at udøve den statslige styring af telesektoren, dels at koordinere en række overordnede virksomhedsmæssige funktioner. Det er derimod ikke hensigten, at der skal ske en centralisering af ledelsen af de mange aktiviteter, som skal foregå inden for rammerne af den overordnede styring.

Under et sådant overordnet styringsorgan forudsættes de 4 eksisterende teleadmissioner opretholdt som selvstændigt organiserede enheder, men ikke nødvendigvis under de eksisterende virksomhedsformer. Se nærmere under afsnittene 4.2.2. og 4.2.3.

Det overordnede styringsorgans opgaver må tage udgangspunkt i koncessioner og i statens aktiebesiddelse i eller ejerskab af de enkelte teleadmissioner.

Opretholdelse af de 4 selvstændige teleadmissioner som anført forudsætter, at disse har hver deres selvstændige økonomiske eksistensgrundlag. Arbejdsgruppe 1 har påvist, at der under den bestående delte drift er en relativ lille forskel mellem gennemsnitsabonnentens samlede telefonudgift i de enkelte koncessionsområder. Opdelingen i 4 administrationer medfører således ikke ulige vilkår for abonnenterne. De 4 teleadmissioners indtægtsgrundlag er

imidlertid som følge af den utidssvarende indbyrdes afregningsordning for rigstelefon samtaler forskellig. Derfor forudsættes det, at en nyordning udligner denne forskel.

I startfasen forudsættes opgavefordelingen mellem teleadmissionerne at være stort set uændret i forhold til i dag, men for grænsefladerne mellem P&T's teleside på den ene side og de tre telefonselskaber på den anden side forudsættes der tilrettelagt en integrationsproces over et passende åremål, som i hovedsagen vedrører:

- En sammenlægning af statstelefonområderne på Møn og i Sønderjylland med de nuværende koncessionsområder.
- Sammenlægning af P&T's lokale aktiviteter i forbindelse med rigstelefonen og de øvrige teletjenester med aktiviteterne i de respektive koncessionsområder.

4.2.2. Etablering af et overordnet styringsorgan med bibeholdelse af de 4 teleadmissioner og fælles virksomhedsform for disse

Der tages her udgangspunkt i den koncernmodel under et teledirektorat, som er beskrevet af arbejdsgruppe 3.

Hvis det overordnede styringsorgan skal kunne udøve samme beføjelser over for alle 4 teleadmissioner, må disse have samme virksomhedsform. Da selskabsformen i dag er den dominerende for televirksomheden, vil det give de mindste overgangsproblemer at vælge denne. Med dette udgangspunkt må styregruppen pege på aktieselskabsformen.

KTAS og JTAS vil som følge af deres status som aktieselskaber uden aktieindløsning og konsekvenser for personalets status kunne indgå under et overordnet styringsorgan med bevaret aktieselskabsform. En nøje gennemgang og modernisering af selskabernes koncessioner må dog foretages.

Hvad FKT angår, må udgangspunktet være, at en statslig deltagelse i egenkapital og styrende organer som for de to aktieselskaber må tilvejebringes. Dette indebærer praktisk set, at FKT omdannes til et aktieselskab, og at staten erhverver aktiemajoriteten i dette selskab. Resten af aktiekapitalen kan indehaves af de fynske kommuner, der dermed vil kunne bevare en afgørende indflydelse på selskabets drift som hidtil.

Arbejdsgruppe 3 har skønnet (bilag 3, side 61), at FKT's andelsfond pr. 1. marts 1982 vil udgøre 78,3 mill. kr., hvoraf statens andel er 34,3 mill. kr., og at dispositionsfonden tilsvarende vil udgøre 19,6 mill. kr., hvoraf statens andel er 8,6 mill. kr. Hvis FKT omdannes til et aktieselskab med en aktiekapital svarende til andelsfonden, og hvis staten overtager aktiemajoriteten (51%), vil der blive tale om en udgift på 5-6 mill. kr. Hvis kommunerne skal have en aktiepost svarende til kapitalværdien pr. 1982 af deres del af andels- og dispositionsfonden, må statens indskud for at udgøre godt halvdelen af den større aktiekapital blive større, ca. 12 mill. kr.

P&T's teleside må i givet fald udskilles fra P&T og aktiverne indgå i et nyoprettet statsligt aktieselskab.

Med den ensartede selskabsform som udgangspunkt vil det være muligt at realisere en koncernkonstruktion underlagt et overordnet styringsorgan i form af et teledirektorat, som beskrevet i bilag 3, afsnit 7 B.

Teledirektoratet placeres under ministeriet for offentlige arbejdsdepartement, så den nuværende uhensigtsmæssige ordning med 2 departementer på teleområdet bringes til ophør.

Teledirektoratet vil — inden for rammer, som fastlægges af ministeren — skulle varetage den statslige styring samt den overordnede koordination på virksomhedsniveau. Det vil gælde rammerne for virksomhedens opgaver og dermed udbud af ydelser og produkter, valg af ny teknologi, en sammenhængende planlægning og tilsvarende grundlæggende forhold.

Ved etablering af direktoratsmodellen vil der kunne tilvejebringes en hensigtsmæssig strukturering af den indflydelse, som staten har i kraft af lovgivning, koncessioner, ejerskab og aktiebesiddelse. Efter styregruppens opfattelse er der imidlertid risiko for, at modellen ikke i tilstrækkeligt omfang sikrer den ønskede koordination på virksomhedsniveau. Det skyldes, at det statslige teledirektorat let risikerer at blive opfattet som en statsinstitution, der primært har til opgave at udøve de kontrolfunktioner, der er fastlagt i love og koncessioner. En virkning af direktoratsmodellen vil være begrænsede muligheder for rotation af personale mellem teledirektoratet og teleadministrationerne, især som følge af uensartede ansættelsesvilkår på de to niveauer.

En tilfredsstillende sammenhæng mellem de to niveauer sikres efter styregruppens opfattelse bedst ved etablering af et overordnet styringsorgan under samme virksomhedsform som de 4 teleadministrationer. Dette indebærer dannelsen af et 100% statsejet moderselskab, hvis aktiver er statens aktier i de 4 teleadministrationer. Til moderselskabet knyttes en administration, der tillægges stort set samme opgaver som foran beskrevet for teledirektoratet.

Der må således tilvejebringes lovhjemmel for, at statens aktier i koncessionerede aktieselskaber, der udfører televirksomhed, kan overdrages til et aktieselskab, hvori staten ejer alle aktier.

Der må ligeledes tilvejebringes lovhjemmel for, at ministeren for offentlige arbejder ved bemyndigelse kan henlægge udøvelsen af bestemte af sine beføjelser efter lovgivningen og de i medfør heraf udfærdigede koncessioner og forskrifter til samme selskab. Det bemærkes herved, at arbejdsgruppe 3 har forudsat (bilag 3, s. 93-95), at myndighedsopgaver, fx i forbindelse med udstedelse af tilladelser, udøvelse af tilsyn m.v. under visse nærmere forudsætninger, herunder lovhjemmel, overlades til et statsligt aktieselskab, såfremt et sådant dannes som rammen for et egentligt enhedstelevæsen. I det omfang, dette skulle støde på afgørende principielle betænkeligheder, peger arbejdsgruppen på, at det vil være muligt at få disse opgaver udført i sædvanligt myndighedsregi med en begrænset administrativ indsats. Styregruppen har den tilsvarende opfattelse, for så vidt angår den her behandlede model med et 100% statsligt moderselskab til under regeringen at varetage den overordnede styring af televirksomheden.

Ved dannelsen af et moderselskab kan man få et personale, der er ansat på ensartede vilkår på de to niveauer — de 4 teleadministrationer og styringsorganet — med mulighed for personaleovergange dem imellem. Desuden vil man på naturlig måde kunne videreføre det samarbejde, som hidtil har været praktiseret i telefonsynets organer, samordningsudvalg m.v., og befordre den fællesskabsfølelse mellem de to niveauer, som anses for væsentlig.

Det er styregruppens opfattelse, at etablering af en overbygning i form af et moderselskab med tilhørende administration over de 4 teleadministrationer vil kunne sikre den fornødne overordnede koordination på virksomhedsniveau.

Denne model reducerer overgangsproblemerne (aktieløsning og overflytning af de meget store personalegrupper, jfr. afsnit 4.1.3.) i forhold til en egentlig enhedsorganisation væsentligt. Tilbage står dog, at P&T's telepersonale skal overflyttes fra en statsvirksomhed til et aktieselskab og FKT's personale fra et andelsselskab til et aktieselskab.

Etableres en organisation som den beskrevne, vil der herefter kun være ét departement inddraget i styringen af telesektoren. De departementale opgavers omfang forudsættes ikke at undergå væsentlige ændringer. Der skal fortsat indhentes ministeriel godkendelse af de almindelige takster og optagelse af lån. En kontrol af televirksomhedens kapitalforbrug og investeringsbehov vil således fortsat være mulig. Den hidtidige kontrol med personalets løn- og ansættelsesvilkår samt med normeringerne har man forudsat bibeholdt.

Det kan dog i højere grad end hidtil blive aktuelt at indhente politisk godkendelse af omfanget af de opgaver, som televirksomheden skal varetage. Man kan også på andre områder forestille sig, at der vil være behov for, at den ansvarlige ledelse indhenter formel politisk tilslutning til mere principielle dispositioner.

Det overordnede styringsorgan vil — inden for den fastlagte samfundsmæssige styring og i øvrigt ud fra virksomhedspolitiske hensyn — få som hovedopgave at udstikke rammerne for televæsenets opgaver. Det gælder således udbudet af ydelser og produkter, fastlæggelse af takstpolitik, godkendelse af såvel langtids- som årsbudgetter, sikring af en samordnet udbygning af telenettet, fastlæggelse af krav til regnskaber og revision, organisationsudvikling teleadministrationerne imellem (jf. afsnit 4.2.1. om fremtidige ændringer i opgavefordelingen) m.v. Desuden varetage af opgaver, der i dag for telefonselskabernes vedkommende henhører under De samvirkende Telefonselskaber, såsom nenerelle lønforhandlinger med dermed forbundet personalepolitik. Hertil kommer — som mere enkeltstående funktioner - varetage af de forvaltningsmæssige opgaver og styring af det internationale samarbejde.

4.2.3. Modeller, der ikke forudsætter fælles virksomhedsform for de 4 teledimensioner

Dersom tanken om at lade P&T's teleside om-

danne til aktieselskab ikke ønskes gennemført, kommer de øvrige nævnte tre modeller en modificeret koncernløsning, et statsligt holdingselskab og

- en omorganisering af telefonsynet ind i overvejelserne.

Den første model — **en modificeret koncernløsning** — forudsætter ligesom den foran beskrevne koncernløsning P&T's teleside udskilt af P&T, men sådan at den nye virksomhed fortsat er en statsvirksomhed (§ 2-virksomhed uden departemental status). De tre koncessionerede telefonselskaber bevarer deres nuværende virksomhedsform. Som fælles overordnet styringsorgan for de 4 teledimensioner etableres et teledirektorat, der henlægges under ministeriet for offentlige arbejders departement.

Modellen adskiller sig fra den under afsnit 4.2.2. behandlede organisation med et teledirektorat væsentligst ved, at der som nu vil være de ulemper i planlægning og administration, som er forbundet med, at der er to forskellige økonomiske styringsformer på området. Dette er uhensigtsmæssigt på grund af den sammenhæng, der er og bør være mellem dispositionerne — især de langsigtede — teledimensionerne imellem. Tilsvarende synspunkter gælder den i bilag 3 nævnte tanke om at samle de departementale opgaver under generaldirektoratet for Post- og Telegrafvæsenet.

Den anden model — et statsligt **holdingselskab** — forudsætter, at de nuværende tre koncessionerede selskaber underlægges holdingselskabet.

For så vidt angår P&T, KTAS og JTAS sker der ingen ændring, mens det forudsættes, at staten repræsenteres i FKT's styrende organer. Eventuelt skal FKT i denne forbindelse omdannes til aktieselskab. Som fælles overordnet organ for telefonselskaberne etableres et statsligt moderselskab, hvis aktiver udgøres af statens aktier i telefonselskaberne.

Modellen adskiller sig fra organisationen med et statsligt moderselskab (se afsnit 4.2.2. ovenfor) især ved, at der alene sker ændringer i forhold til de koncessionerede telefonselskaber, mens P&T videreføres som generaldirektorat.

Da P&T's forhold ikke ændres, vil der fortsat være 2 departementer inddraget i styringen af televirksomheden.

Den tredje model — omorganisering af **telefontilsynet** — forudsætter, at de 4 teledimensioner

strationer opretholdes uændret. Telefonsynsorganets organer — ikke mindst samordningsudvalget -- vil i nærmere fastsat udstrækning have de opgaver, som jf. afsnit 4.2.1. må påhvile et overordnet styringsorgan.

Modellen afviger fra de to andre ved ikke at introducere nye organer og ved at spænde over et bredt spektrum af løsninger mellem de to førstnævnte og dagens situation med et tilsyn, der ikke er baseret på statens ejer- og medejerselskab af teleadministrationerne, og hvortil der ikke er knyttet en fast administration med koordinerende opgaver på virksomhedsniveau - bortset fra samarbejdsforpligtelsen.

Som anført i afsnit 4.2.1., sikres staten i **alle tre modeller**, som det også er tilfældet i dag, principielt adgang til at udøve den fornødne indflydelse og styring, men midlerne til at opfylde denne funktion forbedres ikke afgørende.

Som beskrevet i afsnit 3.2. medfører opdelingen af telekommunikationsområdet på to departementer en risiko for, at de sagsområder, der henhører under hver af disse departementer, behandles isoleret og uden tilstrækkelig koordination. Der vil også være en risiko for, at tværgående forhold ikke tages tilstrækkeligt hurtigt og effektivt op. Dette problem løses alene ved den førstnævnte model, den modificerede koncernløsning. I de to sidstnævnte modeller vil to departementer fortsat have opgaver på teleområdet, hvad der næppe kan undgå at skabe problemer for styringsorganets rolle som udøver af en række forvaltningsmæssige opgaver.

Den efterlyste øgede beslutningsduelighed og koordination på virksomhedsniveau sikres i forskellig grad, men det problem, at samtlige modeller som den nuværende organisation indeholder såvel en § 2-virksomhed som selskabsformen, løses ikke. Man kommer således ikke uden om den begrænsning, der ligger i, at § 2-virksomheden (P&T's teleside) skal have sine midler bevilget på de årlige finanslove, medens selskabernes budgetter fastlægges ved beslutning i bestyrelserne. Dette forhold gør det vanskeligt at opfylde de virksomhedsmæssige formål med etablering af et nyt overordnet styringsorgan. Styregruppen må alene af den grund anse en sådan nydannelse for uhensigtsmæssig.

Forskellige virksomhedsformer blandt teleadministrationerne og et overordnet styringsorgan med en form, der ikke harmonerer med samtlige teleadministrationers, vil også medføre begrænsede muligheder for en hensigtsmæssig rotation af personale mellem teleadministrationerne indbyrdes og mellem nogle af disse og det overordnede organ.

Styregruppen finder på grundlag af disse betragtninger, at der specielt på det virksomhedsmæssige niveau ikke i tilstrækkelig grad ved de her behandlede organisatoriske løsninger opnås den koordinering af den samlede televirksomhed, som skønnes nødvendig for at kunne leve op til fremtidens krav. Det skyldes, at hver enkelt af disse modeller på væsentlige punkter ikke udbedrer de svagheder, som den nuværende organisation indeholder.

5. Sammenfatning

Baggrunden for at iværksætte Teleundersøgelsen af 1978 har været et ønske om, at der inden den 28. februar 1981 - hvor telefonkoncessionerne kan opsiges til udløb den 1. marts 1982 - foreligger et grundlag for at tage stilling til telesektorens fremtidige forhold. Det gælder i første række, om koncessionerne skal forlænges uændret, eller om der bør ske ændringer i televirksomhedens forhold.

Kapitel 2 indeholder en beskrivelse af televirksomhedens opgaver og udvikling i forhold til samfundet, kunderne og fremtiden. Det nævnes bl.a., at selve telefon virksomheden har 93% af den økonomiske omsætning, de øvrige teletjenester 7%.

Alle teletjenester er afhængige af det fælles telenet, som udgør en meget betydningsfuld del af samfundets infrastruktur. Der er enighed om, at det må bevares som ét offentligt drevet net med monopolstatus. For såvel dette som terminalmarkedet vil fremtiden især blive præget af en accelererende teknisk udvikling og konkurrencebetonede udfordringer.

Styregruppen har i kapitel 3 peget på, at der efter gruppens opfattelse er behov for en bedre koordination og en større beslutningsdygtighed inden for telesektoren. Gruppen har ikke fundet afgørende argumenter for at drive postsektoren og telesektoren som én virksomhed. En-

delig er der peget på behovet for en samling og modernisering af telelovgivningen.

I kapitel 4 er gjort rede for, hvordan en større eller mindre grad af samordning kan tilgodeses ved forskellige organisationsformer. Udgangspunktet for redegørelsen er en vurdering af én organisation for hele televirksomheden. Hvis man ønsker at undgå en væsentlig del af de overgangsproblemer, der følger med en så stor omlægning, peger styregruppen på, at man kan basere sig på 4 teleadministrationer med en fælles øverste beslutningsmyndighed i et styrende organ. Man kan her bevare aktieselskabsformen for KTAS og JTAS, medens FKT må omdannes fra andelsselskab til aktieselskab. P&T's teleside må udskilles fra det nuværende post- og telegrafvæsen og gives status af statsejet aktieselskab. Samtidig forestiller gruppen sig det overordnede styringsorgan som et statsejet aktieselskab, der skal virke som moderselskab for de fire.

Styregruppen bemærker, at den skitserede ordning har den institutionelle konsekvens, at P&T adskilles og telesiden senere opsplittes, hvad der ikke er problemfrit. En omlægning som anført må derfor forudsætte, at der opnås klare fordele. Det er styregruppens opfattelse, at dette er tilfældet, hvad angår den her omtalte ordning.

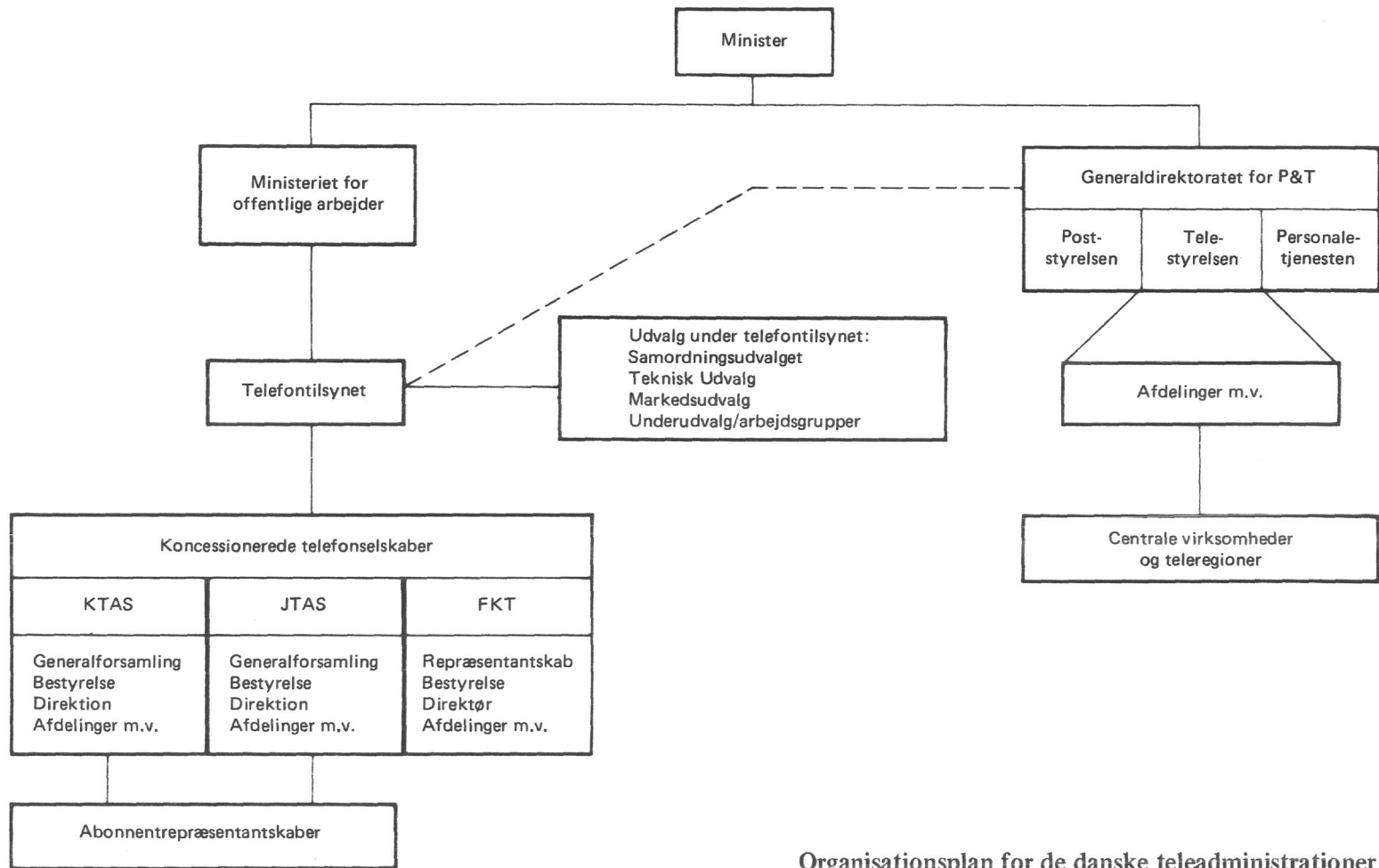
Referencegruppens sammensætning

Departementschef E. Bonnerup Nielsen formand	Administrationsdepartementet Holmens Kanal 20, 3. sal 1060 København K.
Departementschef J.L. Halek	Ministeriet for offentlige arbejder Frederiksholms Kanal 27 1220 København K.
Generaldirektør Poul Hansen	Generaldirektoratet for Post- og Telegrafvæsenet Tietgensgade 37 1530 København V.
Planlægningschef Hans Würtzen	Ministeriet for offentlige arbejder Frederiksholms Kanal 27 1220 København K.
Teledirektør Ib Lønberg	Generaldirektoratet for Post- og Telegrafvæsenet Telestyrelsen Anker Heegårdsgade 4 1503 København V.
Postdirektør B.M. Andersen	Generaldirektoratet for Post- og Telegrafvæsenet Poststyrelsen Tietgensgade 37 1530 København V.
Kontorchef F. Reidar Jørgensen	Ministeriet for offentlige arbejder Frederiksholms Kanal 27 1220 København K.
Telefondirektør J. Rosbæk	Kjøbenhavns Telefon Aktieselskab Nørregade 21 1199 København K.
Telefondirektør R.V. Relsted	Jydsk Telefon-Aktieselskab 8100 Århus C.
Telefondirektør P. Toftdahl	Fyns kommunale Telefonselskab 5100 Odense C.
Forretningsfører H.C. Hansen	Centralorganisationen for telefonstanden i Danmark Svanemosegårds vej 11 1967 København V.
Fuldmægtig Jørgen Thomsen	Dansk Telefonforening Klokkerfaldet 17 8210 Århus V.

Foreningsformand Hans Strunge	Dansk Post- og Telegrafforening Grundtvigsvej 25 1864 København V.
Forbundsformand Aage Andersen	Dansk Postforbund Vodroffsvej 13, 3. sal 1900 København V.
Civilingeniør Søren Nielsen	Kontaktudvalget for de overenskomstansattes organisationer ved Post- og Telegrafvæsenet Høtoften 12 2830 Virum
Næstformand i Dansk El-forbund Freddy Andersen Hauchsvej 17 1825 København V.	Landsorganisationen i Danmark
Foreningsformand, centralinspektør Erik Bentzen Ulkær 30 2610 Rødovre	Landsforeningen af kontorchefer m.v. ved de koncessionerede telefonselskaber Landsforeningen af ingeniører ved De samvirkende Telefonselskaber Landsorganisationen af teknikumingeniører ved De samvirkende Telefonselskaber Telefonmesterforeningen ved De samvirkende Telefonselskaber Formandsforeningen ved KTAS
Foreningsformand Per Weiglin	Foreningen for centralteknikere ved Jydsk Telefon- Aktieselskab og Jydsk Teletekniker Forbund Revlingens Kvarter 10 Gullestrup, 7400 Herning
Stiftamtmand, bestyrelsesformand H.G. Lorentzen	Bestyrelsen for Jydsk Telefon-Aktieselskab Skårup Gl Mejeri, Grønfeldt 8400 Ebeltoft
Borgmester Karl Johan Mortensen	Bestyrelsen for Jydsk Telefon-Aktieselskab Rådhuset 7100 Vejle
Civilingeniør, bestyrelsesformand Erik Holst	Bestyrelsen for Københavns Telefon Aktieselskab Svinget 38, Fensmark 4700 Næstved
Direktør, dr. techn. N.E. Holmblad*)	Bestyrelsen for Københavns Telefon Aktieselskab Tranevænget 8 2900 Hellerup

*) Afgået ved døden den 22. oktober 1979

Borgmester J.A. Wistoft Larsen	Bestyrelsen for Fyns kommunale Telefonselskab Brockdorff Alle 40 5390 Martofte
Overborgmester Egon Weidekamp	Kjøbenhavns Telefon Aktieselskabs Abonnenter Repræsentantskab Københavns Rådhus 1550 København V.
Direktør G. Valentin-Hjorth	Jydsk Telefon-Aktieselskabs Anonnters Repræsentantskab Tømmervejen 25 8260 Viby J.
Borgmester Herman Jensen	Fyns kommunale Telefonselskabs Repræsentantskab Brovejen 360 5500 Middelfart
Amtsrådsmedlem Sven Tarp	Sønderjyllands Amtsråd Jernbanegade 7 6392 Bolderslev

Organisationsplan for de danske teleadministrationer

